

‘We gaan meer naar buiten toe’

Het Hoogheemraadschap van Rijnland spant zich op diverse manieren in voor de waterkwaliteit, onder meer in projecten met de agrarische sector. Samen met de bollenteelt de emissie naar sloten reduceren is daar een voorbeeld van. Ondanks de samenwerking zijn hoogheemraadschap en ondernemer niet altijd vrienden.

“Wie voor de zoveelste keer de fout in gaat, krijgt een bekeuring.”

Tekst: Monique Ooms | Fotografie: René Faas

Martin Goosens: “Er is nog veel werk te doen.”

In alles wat het Hoogheemraadschap van Rijnland doet, staat de waterkwaliteit centraal. “Daarbij houden we ons vast aan de opgave die er ligt vanuit de Kaderrichtlijn Water”, zegt Martin Goosens, procesleider landbouw bij Hoogheemraadschap van Rijnland. Recentelijk is hij aangesteld als coördinator en aanspreekpunt voor emissie-reductie in de bollenteelt en het project van de bollenpolder van de toekomst, ook wel de ‘inspiratiepolder’ of ‘droompolder’ genoemd. “Als je naar de Kaderrichtlijn kijkt, hebben we nog veel te doen, een klein deel van de opgave is nu pas gerealiseerd. In 2022 gaat de volgende planperiode in en voor die tijd willen we al meer hebben bereikt.” Werk aan de winkel dus.

INSPIRATIEPOLDER

Dat pakt Rijnland op verschillende manieren aan. Het project rond de ‘inspiratiepolder’ is er daar een van. “Daarin werken we nauw samen met diverse overheden, waterschappen, provincies, Greenport, KAVB en agrarische ondernemers. Doel is om tot een duurzame bollenproductie te komen en zo de waterkwaliteit te verbeteren.” Een van de actiepunten is de aanleg van natuurlikvriendelijke oevers die het leven en de biodiversiteit in het water een impuls geven. Samen met de omgeving, waaronder agrariërs, maar ook natuurbeheerders, onderzoekt het waterschap de mogelijkheden om de waterkwaliteit in sloten en vaarten op orde te krijgen. “Dat pakken we aan per polder. Wat kunnen zij doen, wat kunnen wij doen, wat is technisch haalbaar en ook herhaalbaar en hoe kunnen we daarvoor draagvlak creëren?”

Daarnaast loopt er een pilot rond het terugdringen van fosfaat. “Via mest komen fosfaten in de bodem en in het oppervlaktewater. De percentages fosfaat die we nu aantreffen, liggen ver boven de norm, dus er moet iets gebeuren.” In dit kader is een samenwerking opgestart met Deltares, een onafhankelijk instituut voor toegepast onderzoek op het gebied van water en bodem. “Zij ondersteunen ons in het bedenken van maatregelen om het fosfaatpercentage naar beneden te krijgen.” Dat heeft onder andere de pilot met ijzerzanddrainage opgeleverd. “Ijzerzand is een restproduct van drinkwaterwinning. Fosfaat bindt aan ijzer en zo kun je voorkomen dat het in het drinkwater terechtkomt. Dus hebben we een proef gedaan waarbij drainage op bollenpercelen werd ingegraven in ijzerzand.” De eerste pilot leverde een fosfaatreductie op van 90 procent. “Dat was een groot succes. De opschaling van de pilot viel echter wat tegen; we troffen meer fosfaat aan in de drainagebuizen dan we hadden verwacht. Nu onderzoeken we wat daarvan de oorzaak is. Bovendien gaan we op zoek naar nog meer, andere manieren om fosfaten uit het water te halen.”

ZOUTWATER

De aanwezigheid van zoutwater in het werkgebied van Rijnland is een probleem voor de agrarische sector. “Rijnland ligt vlakbij zee en in enkele regio’s binnen ons werkgebied komt er brak grondwater naar boven. Doordat er geen grote rivieren door ons werkgebied stromen is de toevoer van zoet water soms niet zo groot als de behoefte eraan. Wij moeten het doen met het water dat we uit de Hollandse IJssel halen. In droge zomers komt het zoute water tot Gouda en kunnen we onvoldoende doorspoelen.” De samenwerking met het aangrenzende Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden biedt dan uitkomst. “Via de Utrechtse regio weten we toch

‘We staan voor een stevige opgave. Dat redden wij niet alleen, daar hebben wij agrariërs bij nodig’

aan voldoende zoet water te komen. Via stuwen en sluizen wordt dat onze kant opgestuurd, zodat we het zoute water zoveel mogelijk kunnen weren.” Ook het waterpeil vraagt permanent de aandacht. “Per gebied geldt een peilbesluit waaraan we ons houden. Daarbij houden we zoveel mogelijk rekening met alle belangen, niet alleen van de landbouw, maar ook van de natuur en het stedelijk gebied. Zo mogen funderingen van huizen niet droog komen te staan om rotting te voorkomen.”

Het Hoogheemraadschap staat als instituut vooral bekend om zijn handhaving. “Er is nu eenmaal wet- en regelgeving op het gebied van water en wij zijn er om die te handhaven.” Daarbij wil het waterschap zich niet profileren als de boze ouder met het opgeheven vingertje. “Wij gaan er graag vanuit dat agrariërs hun best doen om netjes te werken. Onze handhavers lopen in de praktijk wel eens tegen dingen aan. Dan delen ze niet direct een bekeuring uit, maar gaan in gesprek met de ondernemer. Hoe kunnen we helpen om dit in de toekomst te voorkomen?” De ondernemer die voor de zoveelste keer de fout in gaat en ook na overleg met het waterschap geen verbetering laat zien, kan echter wel op een bekeuring rekenen. “Dat kun je zien aankomen.”

WEBSITE

Rijnland werkt aan een website over waterkwaliteit met achtergrondinformatie en een overzicht van maatregelen die agrariërs kunnen nemen en bijbehorende subsidies. Daarbij komt ook een link naar het Landbouwportaal dat een overzicht geeft van alle bovenwettelijke maatregelen en bijbehorende subsidies. “Zoals ik al zei, staan we voor een stevige opgave. Dat redden wij niet alleen, daar hebben wij agrariërs bij nodig. Andersom kunnen agrarische ondernemers een beroep doen op onze kennis om hen te ondersteunen. We gaan meer naar buiten toe, zoeken actief contact met de agrarische ondernemers in ons gebied. We hopen dat daardoor wederzijds ook meer inzicht en begrip ontstaat.” Ook communicatie tussen ondernemers onderling is van belang stelt Goosens. “Ondernemers kunnen elkaar aanspreken op hun werkwijze en van elkaar leren. Zo kunnen we samen tot verbeteringen komen.”

Serie over waterschappen

Waterschappen zijn belangrijk voor agrarische ondernemers. Andersom zijn agrarische ondernemers ook belangrijk voor de waterschappen. Wat doen waterschappen zoal, behalve handhaven? Welke thema's spelen zoal een rol? Om daar meer zicht op te krijgen, starten we in deze editie met een serie artikelen over waterschappen. Te beginnen met Hoogheemraadschap van Rijnland.